

Helsingfors/Mariehamn 8.3.2023

Nr 16/23

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
23.1.2023, nr 32, 34 och
36/2023.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 23.1.2023 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om ändring av landskapslagen om hälso- och sjukvård,
2. Landskapslag om ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter,
3. Landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Landskapslagarna innehåller ändringar i förvaltningsbestämmelserna gällande social- och hälsovården på Åland

Lagstiftningsbehörigheten

Lagstiftningsbehörigheten gällande landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar tillkommer landskapet enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen för Åland.

Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet beträffande hälso- och sjukvården med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Socialvården utgör i

dess helhet landskapsbehörighet jämlikt självstyrelselagens 18 § 13 punkt.

Till rikets behörighet har i 27 § 1 punkten i självstyrelselagen hänförs stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag. Enligt lagens 27 § 23 punkt utgör rättskipning riksbehörighet med beaktande av vad som stadgas i 25 och 26 §.

Till 54 § i landskapslagen om ändring av landskapslagen om hälso- och sjukvård intas ett nytt 2 mom. enligt vilket ändring inte får sökas genom besvär i ett avgörande som ges av tillsynsmyndigheten i ett sådant klagomålsärende som avses i 45d §. Bestämmelsen berör rättsväsendet och kan som överensstämmande med besvärsförbudet i 53d § i rikets förvaltningslag (FFS 434/2003) jämlikt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagen.

Genom ändringen av 2 § i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter ändras dess 2 § 2 punkt så att bestämmelserna i 3 § 4 mom. i den genom landskapslagen antagna rikslagen om patientens ställning och rättigheter (FFS 785/1992, nedan rikslagen) inte ska vara tillämpliga i landskapet, medan dess 10 a § 2 och 3 mom. görs tillämpliga.

Rikslagens 3 § 4 mom. innehåller språkbestämmelser som hänvisar till språklagen (FFS 423/2003) samt hälso- och sjukvårdslagen (FFS 1335/2010). Med anledning härav noteras att nämnda rikslagar inte är gällande i landskapet, och att självstyrelselagens 6 kapitel innehåller de språkstadganden som gäller i landskapet. Landskapets myndigheter är dock skyldiga att följa bestämmelserna i för Åland bindande internationella avtal. I landskapslagstiftningen har de rättigheter som grundlagens 17 § 3 mom. förutsätter att ska garanteras för dem som använder teckenspråk samt för dem som på grund av handikapp behöver tolknings- och översättningshjälp tryggats.

Det som anges ovan gäller även på motsvarande sätt ändringen av landskapslagen om ändring av 2c § i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård, enligt vilken språkbestämmelserna i 4 § 3 mom. i rikets lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården inte ska tillämpas på Åland.

Bestämmelsen i 2 § 2 mom. i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter, att rikslagens 10 a § 1 mom. inte ska tillämpas på Åland, innebär att 10 a § 2 och 3 mom. blir tillämpliga i landskapet. Dessa punkter reglerar behandlingen av klagomål och faller inom landskapets förvaltningsbehörighet gällande socialvården.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagarna faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Dahlén, Lampi och Siitari samt suppleanten Syrjänen.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare